

OLE KRARUP

**Advokat
Gl. Hellebækvej 9
3000 Helsingør**

**Telefon 49217280
Mobil 40419054
Olekrarup@stofanet.dk**

Sagsøgernes
PÅSTANDSDOKUMENT
til

Deldomsforhandling 15.juni 2009

Sag 14. Afdeling B-1889-08

Niels Hausgaard m.fl.

mod

Statsminister Lars Løkke Rasmussen

og

Udenrigsminister Per Stig Møller

PÅSTAND:

Sagsøgte afvisningspåstand forkastes. Sagen fremmes til behandling i realiteten.

ANBRINGENDER:

Sagsøgerne gør gældende, at den af sagsøgte nedlagte afvisningspåstand savner retsgrundlag, og at en afvisning af sagen vil afskære en relevant

judiciel prøvelse af, hvorvidt sagsøgte har overholdt Grundloven med den trufne beslutning om at tiltræde Lissabon-traktaten, som sket ved lov nr. 321 af 30. April 2008.

Til sagsøgtes to indsigelser mod sagsøgernes adgang til domstolsprøvelse af sagsøgernes påstande gør sagsøgerne gældende:

1. Sagsøgtes anbringende, at den af sagsøgerne anlagte retssag skulle være "genstandsløs" som følge af manglende aktualitet, bestrides. Retssagens genstand - sagsøgernes påstand om regeringens og folketingets brud på grundloven - er procesretligt aktuel, eftersom påstanden retter sig mod den ved lov nr. 321 af 30. April 2008 besluttede tiltrædelse af Lissabon-traktaten; sagsøgernes hovedanbringende refererer til Grundlovens § 20, såvel dens tilstrækkelighed (principalt) som dens nødvendighed (subsidiært), og følgelig henholder sagsøgerne sig til, at sagens retlige hoveddramme - er, at "beføjelser, som efter denne grundlov tilkommer rigets myndighederved lovoverlades mellemfolkelige myndigheder". Da sagsøgernes påstande således angår tiltrædelseslovens overensstemmelse med § 20, er sagen aktuel fra og med vedtagelsen af lov nr. 321 af 30. April 2008. Retssagens aktualitet bekræftes yderligere af, at tiltrædelsen er effektueret med den (29. Maj 2008) skete deponering af ratifikationsinstrumentet (bilag P). Sagsøgte bestrider, at retssagens aktualitet er betinget af, at EU's øvrige medlemsstater har ratificeret Lissabon-traktaten, eftersom søgsmålets genstand er tiltrædelsesloven; sagsøgerne henviser til Højesterets dom af 12.august 1996, UfR 1996 side 1300, der tilsvarende peger på "tiltrædelseslovens generelle og indgribende betydning.....". Sagsøgerne anfører endelig, at den af sagsøgte krævede udsættelse af realitetsbehandling til efter Traktatens ikrafttræden vil svække effekten af en dom efter sagsøgernes påstande.

2. Sagsøgtes anbringende om manglende retlig interesse er i strid med gældende ret som fastslået af Højesteret i dom af 12.august 1996, UfR 1996 side 1300, idet sagsøgtes tiltrædelse af Lissabon-traktaten har den af Højesteret forudsatte "indgribende betydning" for danske medborgere; sagsøgerne gør gældende, at den indgribende betydning af tiltrædelsen fremgår af, at traktaten både overfører række statslige beføjelser til EU's overstatslige myndigheder og medfører en - af sagsøgte erkendt - "strømlining af EU's beslutningsgange", der bidrager til at "effektivisere det europæiske samarbejde (bilag E side 49 og 48), herunder traktatens bestemmelser om flertalsafgørelser, der betyder en svækkelse af regeringens vetoret. Under henvisning til begge punkter gør sagsøgerne gældende, at tiltrædelsesloven betyder omfattende og indgribende ændringer af de demokratiske vilkår for borgerne, der følger af Danmarks

Riges Grundlov. Sagsøgerne gør yderligere gældende, at de afsluttende præmisser i Højesterets dom UfR 1996 side 1300 - hvorefter der ikke er grundlag for at afvente retsakter, som *konkret og aktuelt berører en sagsøgers forhold*, eftersom et krav herom ikke ville være egnet "til at sikre en bedre oplysning af det spørgsmål om grænserne for anvendelsen af Grundlovens § 20, som var sagsgenstanden i UfR 1996 side 1300 - er dækkende for den foreliggende sag. Sagsøgerne konstaterer, at sagsøgte ikke har besvaret sagsøgernes opfordring til at "oplyse hvilke konkrete retsakter der refereres til som procesalternativ, der skulle sikre 'en bedre oplysning af spørgsmålet om grænserne for anvendelsen af Grundlovens § 20'" (Processkrift om Formaliteten side 12), idet sagsøgte (Processkrift B side 43) blot har peget på, at "procesalternativet er - som anført i duplikken, side 7 - at afvente udstedelsen af en konkret retsakt". Sagsøgerne gør gældende, at sagsøgte manglende besvarelse af den fremsatte opfordring og tilkendegivelse af, "hvilke konkrete retsakter" sagsøgte påberåber sig som grundlag for en bedre oplysning, tillægges processuel skadevirkning.

Som uddybning og forstærkelse af den tiltrådte traktats "generelle og indgribende betydning" påberåber sagsøgerne sig følgende:

- De hidtil herskende antagelser om (1) at EU-ret fortrænger dansk ret ("Forrangsprincippet"), og i sammenhæng hermed (2) at EF-domstolens (stærkt EU-kompetenceeksponerende) praksis anerkendes som EF-retlig retskilde, får eksplicit *traktathjemmel*. At tiltrædelsen heraf - i særdeleshed i kombination med traktatens afskaffelse af den hidtidige mellemstatslige og ikke overstatslige EU-samarbejde i "søjle 3" - har "generel og indgribende betydning" fremgår af den i flere bilag (særlig bilag 1 og 2) beskrevne og dokumenterede Laval-sag. En tilsvarende betydning gøres gældende som følge af TEUF artikel 83, stk. 2 i sammenhæng med EF-domstolens dom af 13. September 2005 i sag C-176/03 (bilag S) og Danmarks-protokollen artikel 2. Traktatfæstelsens generelle og indgribende betydning understreges endelig af, at traktaten hermed fjerner retsgrundlaget for Højesterets dom om Maastricht-traktaten, UfR 1998 side 800. I dommens afsnit 9.6 lagde Højesteret til grund at "domstolene ikke kan fratages adgangen til at prøve spørgsmål om, hvorvidt en EF-retsakt overskrider grænserne for den ved tiltrædelsesloven foretagesuverænitetssafgivelse". Denne prøvelsesret indebærer, at danske domstole, som det fastslås af Højesteret, skal underkende en EF-retsakt, dersom retsakten "bygger på en anvendelse af Traktaten, der ligger uden for suverænitetssafgivelsen ifølge tiltrædelsesloven". I henhold til Højesterets dom gælder dette, uanset at sagen angår gyldigheden af "en EF-retsakt, der er opretholdt af EF-

domstolen". I kraft af traktat-fæstelsen af EU-rettens forrang og EF-domstolens praksis vil en dansk domstols underkendelse af en EU-retsakt, der er godkendt af EU's domstol, være i strid med Lissabon-traktaten.

- Sagsøgerne gør gældende, at traktatfæstelsen af EU-charter om grundlæggende rettigheder i medfør af TEU artikel 6 har generel og indgribende betydning, særlig som følge af, at chartrets mange brede og ubestemte "principper" og disses gennemførelse (artikel 52, stk. 5) medfører begrænsninger af de adfærdsregulerende funktioner, der i henhold til Grundloven tilkommer den lovgivende og udøvende magts organer, og samtidig pålægger domstolene grundlovsfremmede opgaver (bilag 4), og at charteret vil danne grundlag for en stærkt udvidet anvendelsen af artikel 352 i kraft af TEU artikel 6, stk.1 ("samme juridiske værdi som traktaterne"), der betyder, at chartrets over 50 politik-områder - såsom fri bevægelighed og opholdsret, asylret, forbrugerbeskyttelse, social sikring og social bistand, retfærdige og rimelige arbejdsforhold, familieliv og arbejdsliv, erhvervsfrihed, frihed for kunst og videnskab, ret til frihed og sikkerhed - udvider anvendelsesområdet for artikel 352 som en del af både "rammerne for de politikker der er fastlagt i traktaterne" og "målene heri".

- Som uddybende punkt gør sagsøgerne endelig gældende, at tiltrædelseslovens generelle og indgribende betydning finder udtryk i Lissabon-traktatens udbygning af EU-kompetence til at indgå bindende internationale aftaler, som det påpeges i Udenrigsministeriets redegørelse til folketinget januar 2008 (bilag E). Hovedbudskabet i denne redegørelse er, at tiltrædelsen af Lissabon-traktaten medfører en sådan effektivisering af EU's udenrigspolitiske aktiviteter, at der foreligger en (yderligere) overførelsen af regeringens - grundlovshjemlede - udenrigspolitiske ret til at "handle på Rigets vegne i mellemfolkelige anliggender", som det bestemmes i Grundlovens § 19, og at den hermed skete udskillelse af regeringens selvstændige handleevne er af særdeles generel og indgribende betydning.

Da den af sagsøgte begærede særskilte behandling og afgørelse af sagsøgernes søgsmålsret ikke kan eller bør foregribe en senere realitetsafgørelse, kan det af sagsøgte tiltrådte "Maastricht-kriterium" ikke indebære, at anerkendelse af søgsmålsret betinges af, at tiltrædelseslovens generelle og indgribende betydning *dokumenteres* under behandlingen af formaliteten. Sagsøgerne gør gældende, at det er tilstrækkeligt for at Landsretten tilkender sagsøgerne søgsmålsret, at traktatens generelle og indgribende betydning er *gjort gældende* eller

sandsynliggjort. Et krav om dokumentation blev ikke artikulert af Højesteret i dommen UfR 1996 side 1300.

Som et afsluttende anbringende peger sagsøgerne på, at lovgivers overfladiske behandling af grundlovsproblemet indicerer en intensiveret domstolsprøvelse.

Beviser/dokumentation

Sagsøgernes beviser og dokumentation for påstand og anbringender består hovedsagelig i tiltrædelsesloven og forarbejder, samt Lissabontraktatens indhold og en række separate retsakter og tilkendegivelser der belyser de anførte anbringender.

Sagsøgernes dokumentation består i uddrag af følgende bilag:

Bilag 1-4.

Bilag C

Bilag D

Bilag E

Bilag F

Bilag H

Bilag M

Bilag P

Bilag S

Bilag T

Bilag Z

Bilag Y

Bilag AA

Bilag AC

Bilag AD

Uanset sagsøgtes indsigelse om overflødig bevisførelse (Duplik side 8), fastholder sagsøgerne, at det til sammenfattende belysning af den omprocederede - komplicerede og ikke let tilgængelige - traktats betydning, vil være en processuel gevinst, som sagsøgerne ønsker at fremme, at der afgives forklaring af

- professor Hjalte Rasmussen, eller anden specialist i EU-ret,
- Jens-Peter Bonde, mangeårigt medlem af Europa-Parlamentet og dettes forfatningsudvalg.

Helsingør, 29. Maj 2009

Ole Krarup